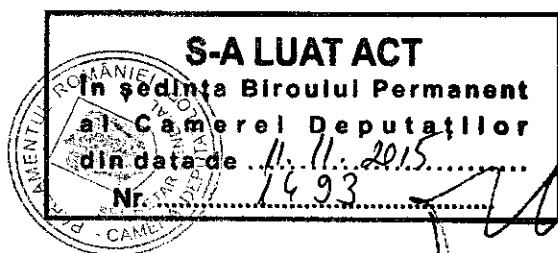


PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

COMISIA JURIDICĂ,
DE DISCIPLINĂ ȘI IMUNITĂȚI

București, 10.11.2015
Nr. 4c-11/1378/2015

Către:



BIROUL PERMANENT
AL
CAMEREI DEPUTAȚILOR

Vă înaintăm, alăturat, observațiile Comisiei juridice, de disciplină și imunități la proiectul Raportului de evaluare a României în cadrul runde a patra a GRECO, observații formulate la solicitarea Ministerului Justiției nr. 4/87929/2015 din data de 30.10.2015.

PREȘEDINTE,
Bogdan-Lavinia CIUCĂ



PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

**COMISIA JURIDICĂ, DE DISCIPLINĂ ȘI
IMUNITĂȚI**

București, 9 noiembrie 2015
Nr. 4c-11/1378/2015

În data de 23 octombrie 2015, Secretariatul GRECO a comunicat Ministerului Justiției proiectul Raportului de evaluare a României în cadrul *rundeii a patra a GRECO*, cu rugămintea ca autoritățile române să comunice eventuale observații până în data de 13 noiembrie 2015. Documentul a fost elaborat ca urmare a vizitei în România (la fața locului) efectuată de către echipa de evaluare în perioada 18 – 22 mai 2015.

Runda a patra are drept teme de evaluare **integritatea membrilor Parlamentului** și integritatea judecătorilor și procurorilor.

Documentul cuprinde 15 recomandări adresate autorităților române, dintre care 10 vizează integritatea membrilor Parlamentului, iar 5 se referă la integritatea judecătorilor și procurorilor.

În vederea asigurării comunicării observațiilor României în timp util către Secretariatul GRECO, se solicită transmiterea comentariilor pe marginea raportului și furnizarea informațiilor solicitate de către evaluatori până pe data de 7 noiembrie 2015.

**Recomandări formulate în proiectul Raportului de evaluare a României
în cadrul rundeii a patra a GRECO**

1. Recomandarea 1 se referă la necesitatea îmbunătățirii **transparenței procesului legislativ** prin:

(i) dezvoltarea în continuare a regulilor privind dezbaterile publice, consultările și audierile, inclusiv prin introducerea de criterii privind numărul restrâns de circumstanțe în care se pot ține ședințe secrete și asigurarea implementării acestora în practică;

(ii) asigurarea publicării în timp util a proiectelor de acte normative, amendamentelor la aceste proiecte, agendelor și rezultatelor ședințelor comisiilor, precum și asigurarea existenței unor termene adecvate pentru depunerea amendamentelor și

(iii) luarea măsurilor adecvate pentru ca procedura de urgență să fie aplicată cu titlu de excepție, într-un număr limitat de circumstanțe.

1. (i) Procesul legislativ se desfășoară în conformitate cu prevederile Regulamentului Camerei Deputaților, republicat.

În baza **principiului transparenței**, în conformitate cu dispozițiile art. 54 alin. (1) din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, **ședințele comisiilor Camerei Deputaților sunt publice**, cu excepția cazurilor în care plenul acestora prevede altfel. Lucrările comisiilor Camerei Deputaților pot fi transmise pe rețeaua de televiziune a Camerei Deputaților și la posturile de radio și televiziune.

Aceste prevederi sunt de natură a asigura transparența dezbaterilor și a deciziilor luate în cadrul lucrărilor ce se desfășoară la nivelul acestor structuri ale Camerei Deputaților.

În conformitate cu dispozițiile art. 56 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, comisiile pot invita să participe la lucrări persoane interesate, reprezentanți ai unor organizații neguvernamentale și specialiști din partea unor autorități publice sau a altor instituții specializate.

Regulamentul Camerei Deputaților prevede asigurarea transparenței legislative și în privința publicității activității sale, în acest sens fiind incidente dispozițiile art. 91, care prevede:

Art. 91 (1) Ordinea de zi și programul de lucru aprobate se transmit în scris și pe suport electronic deputaților și grupurilor parlamentare și **se afișează la sediul Camerei Deputaților în aceeași zi** în care au fost aprobate de Comitetul liderilor grupurilor parlamentare.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în caz de modificare sau de completare a ordinii de zi ori a programului de lucru.

De asemenea, ședințele Camerei Deputaților sunt publice, potrivit Regulamentului Camerei Deputaților, Secțiunea a 7-a - **Desfășurarea ședinței Camerei Deputaților, art. 141 și art. 142 alin (1). Potrivit art. 141, „ședințele Camerei Deputaților sunt publice** și se difuzează on-line, în afara cazurilor în care,

la cererea președintelui sau a unui grup parlamentar, se hotărăște, cu votul majorității deputaților prezenți, ca anumite ședințe să fie secrete”.

Art. 142 alin. (1) prevede: „ La ședințele publice ale Camerei Deputaților pot asista diplomați, reprezentanți ai presei, radioului și televiziunii, precum și alți invitați, pe baza acreditării sau a invitației semnate de secretarul general al Camerei, în condițiile stabilite de Biroul permanent. **Cetățenii pot asista la lucrările Camerei** pe baza unor permise de acces distribuite la cerere, în ordinea solicitării de către cei interesați, în limita locurilor disponibile în lojele destinate publicului.”

(ii) Procedura legislativă statuează regulile de urmat referitoare la **modalitatea de depunere a amendamentelor**, respectiv termenele în care se depun acestea. În acest sens, art. 65 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, precizează următoarele:

“Art. 65 - (1) Comisia permanentă sesizată în fond va stabili un termen în care să îi fie remise avizul sau avizele celorlalte comisii care examinează proiectul ori propunerea legislativă, consultându-se cu acestea și ținând seama de termenul de predare a raportului.

(2) Termenul de remitere a avizului sau avizelor nu poate fi mai mic de jumătate din termenul pe care comisia sesizată în fond îl are pentru predarea raportului.

(3) În caz de nerespectare a acestui termen, comisia sesizată în fond își va putea redacta raportul fără a mai aștepta avizul sau avizele respective.

(4) Deputații care nu fac parte din comisia sesizată în fond, precum și Guvernul vor putea depune amendamente într-un termen ce nu poate fi mai mic de jumătate din termenul pe care comisia sesizată în fond îl are pentru predarea raportului de la anunțarea în plenul Camerei a proiectului de lege sau a propunerii legislative.

(5) Comisia sesizată în fond nu va putea finaliza și depune raportul decât după expirarea unui termen ce nu poate fi mai mic de jumătate din termenul pe care comisia sesizată în fond îl are pentru predarea raportului”.

(iii) Referitor la tematica legislativă, desfășurarea și derularea procedurii legislative în cazul **procedurii de urgență**, Regulamentul Camerei Deputaților reglementează punctual numărul de circumstanțe în care această procedură poate fi

aplicabilă. Astfel, art. 115 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, statuează că „la cererea inițiatorului la propunerea Biroului permanent sau a unui grup parlamentar, Camera Deputaților poate adopta proiecte de legi sau propuneri legislative în procedură de urgență”.

Cererea inițiatorului, propunerile Biroului permanent și ale grupurilor parlamentare se supun aprobării Comitetului liderilor grupurilor parlamentare.

Proiectele de legi referitoare la armonizarea legislației României cu cea a Uniunii Europene și a Consiliului Europei și cele privind aprobarea sau respingerea ordonanțelor de urgență se supun de drept dezbaterii și adoptării Camerei Deputaților în procedură de urgență.

Procedura de urgență se aplică și în cazul în care Camera Deputaților a adoptat, ca primă Cameră sesizată, o prevedere din proiectul de lege care intră în competența sa decizională, neînsușită de Senat și retrimisă pentru o nouă dezbaterie, precum și în cazul în care Senatul, în calitate de Cameră decizională, a adoptat, într-un proiect de lege, o prevedere pentru care competența decizională aparține Camerei Deputaților. Decizia Camerei Deputaților este definitivă.

Desfășurarea și derularea procedurii legislative referitoare la procedura de urgență sunt reglementate în detaliu în art. 116 – 120 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, astfel:

Art. 116 (1) Deputații, grupurile parlamentare sau Guvernul pot prezenta amendamente în scris, motivate, care se trimit comisiei sesizate în fond, în termenele stabilite la art. 65 alin. (4) de la aprobarea procedurii de urgență. Avizul Consiliului Legislativ se va trimite comisiei sesizate în fond, conform legii pentru procedura de urgență.

(2) Termenul de depunere a raportului se stabilește de Biroul permanent.

Art. 117 Biroul permanent, după primirea raportului comisiei sesizate în fond, înscrie cu prioritate în proiectul ordinii de zi proiectul de lege, propunerea legislativă sau prevederile la care se face referire în art. 115 alin. (4).

Art. 118 - (1) În faza dezbaterii generale, fiecare grup parlamentar poate interveni o singură dată, iar durata luării de cuvânt a reprezentantului nu poate depăși 5 minute.

(2) După epuizarea dezbaterilor generale, președintele Camerei va solicita președintelui comisiei sesizate în fond sau raportorului acesteia, după caz, propuneri cu

privire la timpul necesar dezbaterii raportului. Durata propusă se va supune aprobării plenului Camerei și se va trece la dezbaterile pe articole.

Art. 119- La discutarea fiecărui articol la care s-au făcut amendamente se aplică procedura de dezbatere prevăzută la art. 107-114. În timpul dezbaterilor nu pot fi făcute amendamente.

Art. 120- (1) Dezbaterea unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative în procedură de urgență nu poate depăși durata de timp aprobată de Cameră, la propunerea raportorului sau a președintelui comisiei, după consultarea biroului comisiei sesizate în fond.

(2) În situația în care timpul de dezbatere aprobat s-a epuizat, dezbaterea se încheie și președintele Camerei supune votului fiecare amendament cuprins în raportul comisiei sesizate în fond și fiecare articol amendat, fără a mai fi permise intervenții, după care se va proceda la votarea finală, care poate fi și într-o ședință specială de vot.

2. Recomandarea 2 se referă la:

(i) dezvoltarea unui **cod de conduită** pentru membrii Parlamentului și

(ii) asigurarea existenței unui mecanism, atât pentru promovarea codului și creșterea gradului de conștientizare a către membrii Parlamentului a conduitei concrete ce se așteaptă de la aceștia, cât și pentru asigurarea respectării acestor standarde atunci când este necesar.

Ca urmare a recomandărilor Comisiei Europene, au fost operate modificări ale *Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, respectiv la art. 14 alin. (2) și (3), care statuează în mod expres următoarele:*

„(2) Comisiile Camerei Deputaților și Senatului care au în competență analiza problemelor de disciplină parlamentară elaborează, în ședință comună, proiectul Codului de conduită al deputaților și al senatorilor și îl înaintează birourilor permanente reunite ale Camerei deputaților și Senatului, în vederea înscrierii pe ordinea de zi a plenului celor două Camere.

(3) Codul de conduită al deputaților și al senatorilor se adoptă prin hotărâre, în ședința comună a Camerei Deputaților și Senatului, cu votul majorității membrilor”.

Codul reglementează normele și principiile de conduită parlamentară pe care aceștia trebuie să le respecte în exercitarea mandatului încredințat, pentru asigurarea

transparenței, a creșterii eficienței lucrărilor **Parlamentului** și a încrederii cetățenilor în reprezentanții lor.

Codul precizează în art. 7 că, în exercitarea mandatului, deputații și senatorii trebuie *„să dea dovadă de integritate, ca atribut al corectitudinii în vederea îndeplinirii atribuțiilor ce le revin. În sensul legii, există conflict de interese atunci când un parlamentar are un interes personal interzis de cod care ar putea afecta în mod nepermis exercitarea funcțiilor sale”*.

În susținerea exigențelor normelor europene și a recomandărilor MCV cu privire la conduita parlamentară, în general și la necesitatea respectării prevederilor legale referitoare la transparența averilor, incompatibilități și conflicte de interese, în special, conform art. 9 alin. (1) *„deputații și senatorii vor depune declarații de avere și de interese în condițiile prevăzute de lege”*.

Actuala propunere legislativă, referitoare la *Codul de conduită al parlamentarilor* răspunde necesității obiective de a sistematiza responsabilitățile și principiile care revin în exercitarea mandatului încredințat parlamentarilor, în vederea asigurării unui cadru legal previzibil, transparent, unitar și stabil.

În prezent, Codul de conduită al parlamentarilor se află în procedură legislativă (Plx. 565/2013).

3. Recomandarea 3 se referă la necesitatea de a fi adoptate măsuri pentru:

(i) clarificarea efectelor pentru membrii Parlamentului a prevederilor actuale în materia **conflictelor de interese**, independent de situația în care un astfel de conflict poate fi revelat de declarațiile de avere și interese

(ii) extinderea definiției dincolo de interesele financiare personale și

(iii) introducerea unei cerințe privind dezvăluirea ad hoc a conflictului care poate apărea între anumite interese private ale membrilor Parlamentului în legătură cu un aspect care privește procedura parlamentară – în plenară sau în comisii – sau în alte activități curente ale acestora.

În conformitate cu dispozițiile art. **301 din Codul penal referitor la Conflictul de interese:**

(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un

afin până la gradul II inclusiv sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazul emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative.

Conflictul de interese referitor la deputați este reglementat prin dispozițiile art. 229 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat:

Art. 229 - (1) În situația în care Agenția Națională de Integritate a finalizat un raport de evaluare privind existența unui conflict de interese a unui deputat, raportul de evaluare se comunică în termen de 5 zile de la finalizare persoanei în cauză, precum și Camerei Deputaților, în conformitate cu art. 21 alin. (4) din Legea nr. 176/2010, cu modificările ulterioare. Biroul permanent al Camerei Deputaților înștiințează de urgență persoana în cauză, punându-i la dispoziție o copie a raportului.

(2) Deputatul poate contesta raportul la instanța de contencios administrativ în termen de 15 de zile de la data luării la cunoștință a raportului de evaluare al Agenției Naționale de Integritate. Luarea la cunoștință se face prin comunicarea raportului Agenției Naționale de Integritate, sub semnătură de primire, către deputatul în cauză, sau, în cazul în care refuză primirea, prin anunțul făcut de către președintele de ședință în plenul Camerei Deputaților.

(3) Deputatul aflat în conflict de interese se sancționează disciplinar potrivit art. 19 alin. (1) din Legea nr. 96/2006, republicată, cu modificările ulterioare.

Față de recomandarea privind reglementările privind conflictul de interese precizăm că SECȚIUNEA 3 - *Evaluarea conflictelor de interese și a incompatibilităților* - din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative precizează următoarele:

Art. 20 (1) Dacă, în urma evaluării declarației de interese, precum și a altor date și informații, inspectorul de integritate identifică elemente în sensul existenței unui

conflict de interese sau a unei incompatibilități, informează despre aceasta persoana în cauză și are obligația de a o invita pentru a prezenta un punct de vedere.

(2) Persoana informată potrivit prevederilor alin. (1) este invitată să prezinte inspectorului de integritate date sau informații pe care le consideră necesare, personal ori prin transmiterea unui punct de vedere scris.

(3) Informarea și invitarea se vor face prin poștă, cu scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(4) Persoana care face obiectul evaluării are dreptul de a fi asistată sau reprezentată de avocat și are dreptul de a prezenta orice date ori informații pe care le consideră necesare.

(5) Prevederile art. 13 și 15 se aplică în mod corespunzător.

Art. 21 (1) Dacă, după exprimarea punctului de vedere al persoanei invitate, verbal sau în scris, ori, în lipsa acestuia, după expirarea unui termen de 15 zile de la confirmarea de primire a informării de către persoana care face obiectul evaluării, inspectorul de integritate consideră în continuare că sunt elemente în sensul existenței unui conflict de interese sau a unei incompatibilități, întocmește un raport de evaluare.

(2) În lipsa confirmării prevăzute la alin. (1), inspectorul de integritate poate întocmi raportul de evaluare după îndeplinirea unei noi proceduri de comunicare.

(3) Raportul de evaluare va avea următorul cuprins:

a) partea descriptivă a situației de fapt;

b) punctul de vedere al persoanei supuse evaluării, dacă acesta a fost exprimat;

c) evaluarea elementelor de conflict de interese sau de incompatibilitate;

d) concluzii.

(4) Raportul de evaluare se comunică în termen de 5 zile de la finalizare persoanei care a făcut obiectul activității de evaluare și, după caz, organelor de urmărire penală și celor disciplinare.

Art. 22 (1) Persoana care face obiectul evaluării poate contesta raportul de evaluare a conflictului de interese sau a incompatibilității în termen de 15 zile de la primirea acestuia, la instanța de contencios administrativ.

(2) Dacă raportul de evaluare a conflictului de interese nu a fost contestat în termenul prevăzut la alin. (1) la instanța de contencios administrativ, Agenția sesizează, în termen de 6 luni, organele competente pentru declanșarea procedurii disciplinare, precum și, dacă este cazul, instanța de contencios administrativ, în vederea anulării

actelor emise, adoptate sau întocmite cu încălcarea prevederilor legale privind conflictul de interese.

(3) Dacă raportul de evaluare a incompatibilității nu a fost contestat în termenul prevăzut la alin. (1) la instanța de contencios administrativ, Agenția sesizează în termen de 15 zile organele competente pentru declanșarea procedurii disciplinare; dacă este cazul, Agenția sesizează în termen de 6 luni instanța de contencios administrativ, în vederea anulării actelor emise, adoptate sau întocmite cu încălcarea prevederilor legale privind incompatibilitățile.

(4) Dacă în urma evaluării declarației de interese, precum și a altor date și informații, inspectorul de integritate constată inexistența unei stări de incompatibilitate sau a unui conflict de interese, întocmește un raport în acest sens, pe care îl transmite persoanei care a făcut obiectul evaluării, în condițiile art. 17 alin. (5) teza a doua.

Art. 23 (1) În cazul unui conflict de interese, dacă au legătură cu situația de conflict de interese, toate actele juridice sau administrative încheiate direct sau prin persoane interpușe, cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, sunt lovite de nulitate absolută.

(2) Acțiunea în constatarea nulității absolute a actelor juridice sau administrative încheiate cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese poate fi introdusă de Agenție chiar dacă persoana în cauză nu mai deține acea funcție.

(3) Instanța va putea dispune motivat, pe lângă constatarea nulității absolute, și repunerea părților în situația anterioară.

Art. 24 (1) Acțiunile introduse la instanțele de contencios administrativ urmează regulile de competență prevăzute în Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Procedura de judecată este cea prevăzută în Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, și se aplică în mod corespunzător, în măsura în care nu există în prezenta lege prevederi derogatorii de la aceasta.

Art. 25 (1) Fapta persoanei cu privire la care s-a constatat că a emis un act administrativ, a încheiat un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea obligațiilor legale privind conflictul de interese ori starea de incompatibilitate constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective, în măsura în care

prevederile prezentei legi nu derogă de la aceasta și dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni.

(2) Persoana eliberată sau destituită din funcție potrivit prevederilor alin. (1) sau față de care s-a constatat existența conflictului de interese ori starea de incompatibilitate este decăzută din dreptul de a mai exercita o funcție sau o demnitate publică ce face obiectul prevederilor prezentei legi, cu excepția celor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării, destituirii din funcția ori demnitatea publică respectivă sau a încetării de drept a mandatului. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului. În cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție sau o demnitate publică la data constatării stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, interdicția de 3 ani operează potrivit legii, de la data rămânerii definitive a raportului de evaluare, respectiv a rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești de confirmare a existenței unui conflict de interese sau a unei stări de incompatibilitate.

*) Curtea admite excepția de neconstituționalitate și constată că prevederile art. 25 alin. (2) teza a doua din Legea nr. 176/2010 sunt constituționale în măsura în care sintagma "aceeași funcție" se referă la toate funcțiile eligibile prevăzute de art. 1 din aceeași lege.

(3) Fapta persoanei cu privire la care s-a constatat starea de incompatibilitate sau de conflict de interese constituie temei pentru eliberarea din funcție ori, după caz, constituie abatere disciplinară și se sancționează potrivit reglementării aplicabile demnității, funcției sau activității respective.

(4) Prin derogare de la dispozițiile legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară, sancțiunile disciplinare care pot fi aplicate ca urmare a săvârșirii unor abateri dintre cele cuprinse în prezenta lege nu pot consta în mustrare sau avertisment.

4. Recomandarea 4 are în vedere stabilirea unui set robust de **reguli privind primirea de cadouri, ospitalitate, favoruri** sau alte beneficii de către parlamentari, bazat în principiu pe interzicerea acestora, și asigurarea că acest sistem viitor este corect înțeles și aplicabil.

Referitor la recomandarea 4 precizăm că Legea nr. 176/2010 statuează în Anexa nr. 1 cu privire declarațiile de avere că trebuie să fie declarate bunurile sub formă de metale prețioase, bijuterii, obiecte de artă și de cult, colecții de artă și numismatică, obiecte care fac parte din patrimoniul cultural național sau universal, a căror valoare însumată depășește 5000 de euro, bunurile mobile a căror valoare depășește 3000 de euro fiecare, și bunuri imobile înstrăinate în ultimele 12 luni, precum și conturi și depozite bancare, fonduri de investiții, forme echivalente de economisire și investire, inclusiv cardurile de credit, dacă valoarea însumată a acestora depășește 5000 de euro, plasamente, investiții directe și împrumuturi acordate, dacă valoarea de piață însumată a tuturor acestora depășește 5000 de euro.

În conformitate cu dispozițiile art. 19 din Legea nr. 96/1996 privind Statutul deputaților și al senatorilor se statuează instituția conflictului de interese după cum urmează:

Art. 19: Conflictul de interese (1) Fapta deputatului sau senatorului de a încălca legislația în materie privind conflictul de interese constituie abatere disciplinară și se sancționează cu diminuarea indemnizației cu 10% pe o perioadă de maximum 3 luni. Sancțiunea se aplică de către Biroul permanent al Camerei din care face parte deputatul sau senatorul.

(2) Deputatul sau senatorul se află în conflict de interese la expirarea termenului prevăzut în Legea nr. 176/2010, cu modificările ulterioare, de la data luării la cunoștință a raportului de evaluare al Agenției Naționale de Integritate, dacă în acest termen deputatul sau senatorul nu a contestat raportul la instanța de contencios administrativ. Luarea la cunoștință se face prin comunicarea raportului Agenției Naționale de Integritate, sub semnătură de primire, către deputatul sau senatorul în cauză ori, în cazul în care refuză primirea, prin anunțul făcut de către președintele de ședință în plenul Camerei din care face parte.

(3) În situația în care Agenția Națională de Integritate a finalizat un raport de evaluare privind existența unui conflict de interese a unui deputat sau senator, raportul de evaluare se comunică în termen de 5 zile de la finalizare persoanei în cauză, precum și Camerei din care aceasta face parte, în conformitate cu art. 21 alin. (4) din Legea nr. 176/2010, cu modificările ulterioare. Biroul permanent al Camerei din care face parte persoana în cauză o înștiințează de urgență pe aceasta, punându-i la dispoziție o copie a raportului.

5. Recomandarea 5 vizează:

(i) realizarea unei evaluări adecvate a **regulilor privind incompatibilitățile**, în special a coerenței acestora și a aplicării lor în practică, pentru a identifica motivele lipsei percepute de eficiență și pentru a face schimbările necesare;

(ii) identificarea de căi pentru accelerarea hotărârilor judecătorești în materia incompatibilităților.

În legătură cu recomandarea 5 este de precizat că **demersul referitor la realizarea unei evaluări adecvate a regulilor privind incompatibilitățile** se desfășoară în cadrul analizei și dezbaterii oricărei modificări a legislației relative la instituția incompatibilităților. Această activitate se derulează având în vedere legislația cadru referitoare la această instituție, analiza problemelor apărute la momentul aplicării normelor legale tocmai în vederea asigurării coerenței și stabilității legale, pe baza concepției integrate în reglementările legale și în funcție de deciziile Curții Constituționale în domeniu.

O măsură de asigurare a clarității și a respectării celerității cu privire la hotărârile judecătorești în materia incompatibilităților o constituie modificările și completările aduse Legii nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor prevăd, în conformitate cu dispozițiile art. 7 alin. (2) lit. c), că, în cazul incompatibilității, *mandatul de deputat sau de senator încetează la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care se respinge contestația la raportul Agenției Naționale de Integritate prin care s-a constatat incompatibilitatea*. În acest sens, art. 7 alin. (4) din aceeași lege precizează că: *„președintele Camerei ia act de situația de încetare a mandatului de deputat sau de senator și supune votului plenului Camerei din care face parte adoptarea hotărârii prin care se vacantează locul de deputat sau de senator”*.

Această procedură răspunde imperativului urgenței și dă claritate normelor legale referitoare la incompatibilități și este de natură să acopere unele inconsecvențe sau deficiențe ale aplicării normelor legale.

6. Recomandarea 6 propune:

(i) realizarea unui studiu pentru a identifica **restricțiile post-angajare** pentru membrii Parlamentului care pot fi necesare pentru a evita conflicte de interese și

(ii) reglementarea, dacă este necesar, a restricțiilor post-angajare.

Referitor la recomandarea 6 cu privire la **realizarea unui studiu pentru identificarea restricțiilor post - angajare** facem următoarele precizări: la momentul începutului unei noi legislaturi parlamentare, urmare a alegerilor, cu ocazia validării mandatelor, noii deputați primesc un ghid referitor la incompatibilități și conflicte de interese. În acest document se găsesc extrase din legile ce cuprind reglementările referitoare la conflictele de interese: Constituția României, Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, Regulamentul Camerei Deputaților. La cel moment, deputații iau la cunoștință de regimul incompatibilităților și de procedura de urmat în continuare, de termenele de rigoare ce urmează a fi urmate.

7. Recomandarea 7 vizează introducerea de reguli privind modul în care membrii Parlamentului **interacționează cu lobby-iști** și alți terți care încearcă să influențeze procesul legislativ.

Referitor la recomandarea privind introducerea unor **reguli privind modul în care membrii Parlamentului interacționează cu lobbyști și alți terți** care încearcă să influențeze procesul legislativ, precizăm că se află în procedură legislativă propunerea legislativă privind organizarea activității de lobby (Plx. nr. 581/2010).

Expunerea de motive precizează că *„activitatea de lobby trebuie înțeleasă ca modalitatea transparentă de influențare a deciziilor legislative și executive prin orice acțiuni care au scopul de a susține drepturi și interese legitime în promovarea, adoptarea, modificarea sau abrogarea unor acte normative ori administrative de către autoritățile publice”*.

Activitatea de lobby este imperativ necesar a se desfășura într-un cadru legal bine articulat și în limitele actelor normative de bază (Constituția României, Codurile

penal și de procedură penală), având la bază principiile eticii, deontologiei și transparenței, cu luarea în considerare a reglementărilor legale referitoare la traficul de influență prevăzut ca infracțiune în art. 291 din Codul penal, precum și în conformitate cu prevederile art. 69 din Constituția României, republicată, cu privire la mandatul reprezentativ, care precizează în alineatul (2) că orice mandat imperativ este nul.

O altă inițiativă legislativă aflată în procedură legislativă (Plx. nr. 739/2011) se referă la modul de desfășurarea a activităților de lobby în România, activități definite ca *„totalitatea acțiunilor desfășurate de o societate de lobby pentru influențarea deciziilor oficialilor publici, acțiuni desfășurate în favoarea unui client, în schimbul unor beneficii materiale, prevăzute în contractul de lobby”*(Expunere de motive).

În condițiile necesității elaborării unui Cod European de conduită în activitatea de lobby este necesar ca elaborarea acestuia să se bazeze pe principii clare: activitatea de lobby să fie foarte clar definită, cu diferențierea între desfășurarea acestei activități în mod profesional și activitățile organizațiilor societății civile, creșterea transparenței în domeniul activității de lobby, stabilirea unor reguli aplicabile politicienilor, funcționarilor publici, membrilor grupurilor de presiune și al societăților comerciale, inclusiv stabilirea conflictelor de interese și perioada de timp după încetarea mandatului în care desfășurarea activităților de lobby ar trebui să fie interzisă, asociațiile implicate în activitatea de lobby să fie înregistrate.

Așa cum se precizează în Punctul de vedere elaborat de Guvernul României cu privire la această inițiativă legislativă, referitor la reglementarea activității de lobby, trebuie să fie luate în calcul faptul că această activitate determină apariția unor probleme teoretice și practice cu implicații juridice și etnice din cele mai diverse domenii și sectoare de activitate, la nivel central și local, întrucât lobby – ul poate privi atât activitatea puterii legislative, cât și a celei executive, precum și a autorităților administrației publice locale, mai ales în ceea ce privește diferențierea acestei activități de faptele care constituie infracțiuni de corupție. În prezent, în dreptul românesc, actele de corupție sunt reglementate în Codul penal și în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, aceste reglementări fiind în concordanță cu Convenția penală a Consiliului Europei privind corupția, adoptată la Strasbourg, la 27 ianuarie 1999.

Pe de altă parte, eforturile în plan legislativ ale principalelor instituții implicate (Parlament, Guvern), capătă o **importanță decisivă și trebuie dublate de o construcție instituțională corespunzătoare**. În tot acest proces complex, diversele structuri din societatea civilă, diversele grupuri de interese (avocați, consultanți, asociații, corporații etc.) și partenerii economici trebuie să-și aducă contribuția specifică absolut necesară într-o societate democratică. Mai mult, legislația internă specifică trebuie să fie elaborată în limitele cadrului legal impus de normele internaționale în materie.

De aceea, o eventuală lege a lobby – ului, așa cum am mai arătat, este de natură să ridice probleme în raport cu legislația actuală, pentru că, din cauza limitei mult prea fragile dintre activitatea de lobby, în special în cazul în care aceasta are ca rezultat și determină o anumită conduită la nivel decizional, și infracțiunea de trafic de influență, se poate ajunge la interpretarea că anumitor grupuri de interese li se va permite în mod legal să exercite influență în procesul decizional, lăsând posibilitatea ca aceasta să poată acționa sub apanajul activității de lobby pentru săvârșirea de fapte de corupție.

8. Recomandarea 8 precizează necesitatea de a fi luată în considerare **creșterea** în continuare a **capacității Agenției Naționale de Integritate de procesare a datelor**, prin depunerea declarațiilor în format electronic și introducerea de noi instrumente de management și procesare a datelor, care să permită spre exemplu verificări încrucișate și dezvoltarea indicatorilor de alertă.

Articolul 12 al Regulamentului Camerei Deputaților republicat, prevede:

Art. 12. - (1) După întrunirea legală a Camerei Deputaților și validarea mandatului, fiecare deputat este obligat să depună declarația de avere și declarația de interese, potrivit legii.

(2) Deputații aleși ca urmare a organizării unor alegeri parțiale au obligația să depună declarația de avere și declarația de interese la începutul mandatului și după validare, potrivit legii.

(3) Deputații au obligația de a depune declarația de avere și declarația de interese la începutul și la încetarea mandatului, inclusiv dacă aceasta are loc înainte de termen.

(4) **Declarația de avere și declarația de interese se completează personal, se datează, se semnează olograf și se depun la persoana desemnată în acest**

scop de secretarul general al Camerei Deputaților, care eliberează dovada de primire.

(5) Declarația de avere și declarația de interese se publică pe site-ul Camerei Deputaților, potrivit legii.

(6) Deputații au obligația de a actualiza anual declarația de avere și declarația de interese, în condițiile legii.

Precizăm că actuala reglementare este perfectibilă, în sensul în care declarația de avere și interese se poate depune și on-line.

9. Recomandarea 9 propune să fie revizuit și îmbunătățit **sistemul de imunități al parlamentarilor** și membrilor Guvernului, inclusiv prin prevederea unor criterii clare și obiective pentru deciziile de ridicare a imunității, renunțarea la cerința ca organele de urmărire penală să transmită dosarul complet și abolirea (din nou) a imunității pentru foștii membri ai Guvernului.

Referitor la **imunitate**, la revizuirea și îmbunătățirea sistemului de imunități al parlamentarilor și membrilor Guvernului, inclusiv prin dispunerea unor criterii clare și obiective pentru deciziile de ridicare a imunității, în conformitate cu dispozițiile art. 21 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și senatorilor, republicată, cu modificările ulterioare:

„Art.21 (1) Imunitatea parlamentară nu este susceptibilă de suspendare sau de întrerupere și nu se poate renunța la aceasta. Imunitatea parlamentară este imperativă și de ordine publică.

(2) Imunitatea parlamentară poate fi ridicată numai de către Camera din care deputatul sau senatorul face parte, în conformitate cu prevederile art. 72 din Constituție, republicată, și potrivit procedurii prevăzute de regulamentul fiecărei Camere.

(3) Imunitatea parlamentară începe odată cu validarea mandatului de deputat sau de senator și încetează la data încheierii mandatului, în cazurile și în condițiile prevăzute de Constituție și de prezenta lege”.

În ceea ce privește această recomandare, ea poate fi analizată împreună cu recomandarea Comisiei Europene cuprinsă în Raportul pentru anul 2013 referitoare la România, în cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare, de **stabilire a unor termene reduse pentru analizarea cererilor din partea organelor de urmărire**

penală de ridicare a imunității parlamentarilor, Regulamentul Camerei Deputaților, republicat la data de 7 mai 2015, prevede o procedură detaliată în Capitolul V – Statutul deputatului – Secțiunea 1 – *Imunitatea parlamentară*, art. 219, care răspunde aplicat și explicit acestei cerințe de reducere a termenelor.

Astfel, art. 219 dispune:

„Art. 219.- (1) În temeiul art. 72 din Constituția României, republicată, deputații pot fi urmăriți și trimiși în judecată penală pentru fapte care nu au legătură cu voturile sau cu opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului, dar nu pot fi percheziționați, reținuți sau arestați fără încuviințarea Camerei Deputaților, după ascultarea lor. Urmărirea și trimiterea în judecată penală se pot face numai de către Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.

(2) Cererea de reținere, arestare sau percheziție a deputatului se adresează de către ministrul justiției președintelui Camerei Deputaților, pentru a fi supusă aprobării plenului Camerei, în temeiul art. 72 din Constituția României, republicată. Cererea trebuie să fie motivată în fapt și în drept.

*(3) Președintele Camerei Deputaților aduce de îndată cererea la cunoștința Biroului permanent, care o trimite Comisiei juridice, de disciplină și imunități, pentru a întocmi un raport în termen de cel mult 3 zile. Președintele Comisiei juridice, de disciplină și imunități poate solicita Biroului permanent al Camerei Deputaților **prelungirea termenului** pentru depunerea raportului **cu cel mult două zile**. Raportul comisiei se aprobă prin votul secret al majorității membrilor prezenți.*

(4) Proiectul de hotărâre privind aprobarea cererii ministrului justiției se supune spre dezbatere și adoptare plenului Camerei Deputaților, în termen de 5 zile de la depunerea raportului, cu respectarea prevederilor art. 67 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

(5) La dezbateră în plen vor lua cuvântul președintele Comisiei care a întocmit raportul, deputatul la care se referă cererea de reținere, arestare sau percheziție și, la cerere, câte un reprezentant al fiecărui grup parlamentar.

(6) Hotărârea privind aprobarea cererii ministrului justiției, întocmită de Comisia juridică, de disciplină și imunități, se adoptă cu votul secret al majorității membrilor prezenți. Aceasta se comunică de îndată ministrului justiției și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. În cazul în care plenul Camerei Deputaților nu aprobă

cererea formulată de ministrul justiției, în Monitorul Oficial al României, Partea I, se publică hotărârea privind respingerea respectivei cereri.

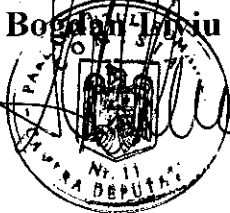
(7) În condițiile în care Camera Deputaților nu este în sesiune, președintele Camerei convoacă o **sesiune extraordinară** și ia măsurile necesare **respectării termenelor prevăzute** în prezentul articol.

(8) Săvârșirea sau descoperirea ulterioară a unor noi fapte penale necesită introducerea unei noi cereri de reținere, arestare sau percheziție”.

Pe lângă îmbunătățirea cadrului legislativ incident în materia sistemului imunităților, **Camera Deputaților** își menține obiectivul de a institui măsurile normative necesare pentru existența unui cadru legal unitar, clar, precis, previzibil și predictibil în domeniul **incompatibilităților și conflictelor de interese**, cadru legislativ care să fie în acord cu poziția Curții Constituționale în materie, afirmată în cursul anilor 2014 și 2015.

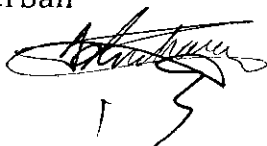
10. Recomandarea 10 propune ca autoritățile parlamentare să stabilească un **program de formare dedicat și regulat** pentru membrii Parlamentului cu privire la implicațiile reglementărilor existente și a celor care urmează a fi adoptate în materia păstrării integrității parlamentarilor, inclusiv Codul de conduită.

PRESEDINTE,
Bogdan Iuliu CIUCA



Consilier parlamentar,

Paul Șerban



Consilier parlamentar,

Alina Grigorescu

